

mult sau mai puțin intens cu purtătorii graiurilor sirbești din această regiune. Slovaci din regiunea Suceava, pînă la asimilarea lor lingvistică¹, au avut legături strînse cu purtătorii graiurilor polone de aici. Se pot aduce și alte exemple de contacte de această natură pe teritoriul R.P.R.

Cercetarea reperкусиunilor pe care le au pe plan lingvistic raporturile dintre purtătorii diverselor graiuri slave izolate prezintă interes, pe de o parte, pentru slavistică, iar pe de alta, pentru lingvistica generală. Contactele lingvistice inteslave la nivelul graiurilor populare izolate duc la apariția unor forme interesante și variate de contaminări, la reetimonologizări, la împrumuturi de mijloace gramaticale, la crearea unor „dublete” în lexic și la o serie de alte fenomene de interpătrundere (sau de influență unilaterală).

Iată o ilustrare, din care se vede că un cuplu sinonimic format din împrumutarea de către ruși din regiunea Suceava a cuvîntului *fibûlea* din graiurile ucrainene de aici, a dus, în cele din urmă, la instalarea temeinică a acestui împrumut în vocabular, în detrimentul cuvîntului rusesc tradițional, adus aici de primii coloniști lipoveni, *luk* — „ceapă”, cf. rus. *лук*. O informatoare rusoaică (lipoveancă) în vîrstă din satul Lipoveni (reg. Suceava) ne asigură nu de mult că, dintre din doi termeni pe care ni i-a comunicat pentru a denumi ceapa, cel „curat lipovenesc” ar fi *fibûlea* (pe care, de altfel, localnicii îl folosesc aproape în mod exclusiv), pe cînd *luk*, cuvînt pe care îl știe din copilărie, ar fi „puțin ucrainesc”. În realitate lucrurile stau invers: în limba ucraineană nici nu există un cuvînt *лук* cu sensul de „ceapă”². De notat este că informatoarea nu știe deloc ucraineste. Presupunem că fenomenul prezentat aici s-a produs cu concursul relațiilor de schimb, prin piață, căci în localitate nu există familii în care să se vorbească sau să se fi vorbit ucraineste. Am adus un exemplu dintre cele mai simple. Mai interesante, dar mai greu de explicat, sînt cazurile de interpătrundere sau de influențare unilaterale în domeniul foneticii sau gramaticii. De pildă, aceeași informatoare, paralel cu forma de nom. sg. masc. *șastôj* „al șaselea”, cf. rus. *шестой*, folosește și o formă *șostîj*, cf. ucr. *шострий*. Numai în urma unui studiu aprofundat s-ar putea stabili dacă într-adevăr *șostîj* (Lipoveni) este un rezultat al contactului cu vorbitorii în graiuri ucrainene și nu cumva o variantă proprie, explicabilă prin deplasarea accentului pe prima silabă (ca în *п'ятій* „al cincilea”). Merită, credem, toată atenția prevenirea pe care o face lingvistul sovietic B. A. Serebrennikov, care spune că nu trebuie să se exagereze rolul contactelor între limbile sau dialectele înrudite pentru explicarea inovațiilor³. Instructiv în acest sens este și exemplul la care ne-am referit ceva mai înainte (pct. 2), în legătură cu dezinentele *-ôw* și *-ov*: tendințele de aceeași natură pot preexista contactului dintre limbile sau graiurile înrudite⁴.

Este de remarcat că membrii Comisiei dialectologice cehoslovace consideră problema interacțiunii dintre diversele limbi și dialecte slave drept una

¹ Vezi Ion I. Nistor, *Cehoslovaci și romîni*, în revista „Codrul-Cosminului” VI 1929—1930, p. 300.

² Vezi *Російсько-український словник*, Kiev, 1956, p. 229; cf. și B. D. Hrinchenko *Словарь украинского языка*, Kiev, 1908, vol. II, p. 380.

³ Vezi B. A. Serebrennikov, *Теория волн Я. Шмидта и явления языковой атракци*, în „Voprosi iazikoznaniia nr. 4/1957, p. 15.

⁴ Considerații interesante în această privință face V. M. Jirmunski, *Немецкая диалектология*, Moscova, 1956, pp. 119—120.